אחדות וריבוי

שם השיעור: שולחנות שונים, עם אחד

רקע למורה על היחידה

היחידה עוסקת במתח שבין אחדות לריבוי בתוך החברה היהודית־ישראלית, ובוחנת ביצד מסורות, שפות, מנהגים וקולות שונים יכולים להתקיים יחד בתוך זהות משותפת. באמצעות שירים, מקורות יהודיים וטקסטים עכשוויים, התלמידים פוגשים ביטויים שונים לזהות יהודית, ולומדים לזהות נקודות מבט מגוונות, להבין את הערכים והרגשות שמאחוריהן ולנהל שיח מכבד סביב מחלוקות ושונות. היחידה מדגישה כי מחלוקת וריבוי פרשנויות אינם בהכרח איום על החברה אלא יכולים להעמיק את ההבנה, החיבור והזהות המשותפת. לאורך הלמידה התלמידים מפתחים מיומנויות של הקשבה, פרשנות, חשיבה ביקורתית וכתיבה דיאלוגית, ומגבשים עמדה אישית תוך הכרה בלגיטימיות של קולות אחרים.

השאלה המניעה

העם היהודי תמיד היה מורכב מקבוצות שונות מאוד. לפעמים זה יצר עושר וחיבור, ולפעמים גם ויכוחים ומתח. ביחידה הזו ננסה להבין: האם כדי להיות עם אחד צריך להיות דומים או שאפשר לבנות שייכות גם מתוך ריבוי ושונות?

מטרות היחידה

לפתח הבנה כי הזהות היהודית־ישראלית בנויה ממסורות ומקולות מגוונים לצד יסודות משותפים; לעודד בירור אישי וקבוצתי של השאלה מה מחבר בין יהודים; לטפח שיח מכבד סביב שונות וזהויות שונות; לחזק שייכות ואחריות חברתית לחיזוק הלכידות בין קבוצות.

מיומנויות מרכזיות

- זיהוי והשוואת עמדות
- קריאה פרשנית של טקסטים וסמלים
- כתיבה רפלקטיבית
- הקשבה פעילה וניהול שיח דיאלוגי
- חשיבה ביקורתית סביב זהות ושייכות
- עבודה שיתופית וגיבוש תובנות משותפות

מטרות ייחודיות לשכבת הגיל

בגיל זה התלמידים מרחיבים את מעגלי השייכות ופוגשים מגוון זהויות ותפיסות עולם. היחידה מחברת בין שאלות הזהות לעולמם האישי, משפחה, קהילה, חברה ישראלית, ומפתחת יכולת להתמודד עם מורכבות תוך הכרה בכך שלשאלות ערכיות יכולה להיות יותר מתשובה לגיטימית אחת.

מפת היחידה

שולחנות שונים, עם אחד (נקודת מבט ב')

מטרות השיעור

תוכן	מיומנות	ערכים
אפשר להיות עם אחד גם כשכל קהילה וכל אדם מבטאים את יהדותם בדרך שונה.	התבוננות חזותית ופרשנות, קריאה פרשנית של מקורות, השוואה והכללה, הבעת עמדה ונימוקה	שייכות וזהות יהודית, ערבות ושותפות, קבלת השונות

מבנה השיעור

1 פתיחה (10 דקות)

מקורות ומשאבי הלימוד - ראה "ספריית תוכן ומקורות"

- תמונות של שולחנות שבת שונים

דרכי הוראה
1. המורה מציג תמונות של שולחנות שבת שונים (משפחה דתית, משפחה חרדית, משפחה אתיופית, משפחה אמריקאית רפורמית, חדר אוכל בקיבוץ, ארוחת שישי חילונית, משפחה שעושה פיקניק בטבע). שאלות לדיון: • מה אתם רואים ? • אילו דברים דומים ? • אילו דברים שונים ? • האם כל השולחנות האלה "מרגישים יהודיים"? למה? 2. פעילות כתיבה אישית: איך נראה ערב שבת אצלכם בבית? מה תמיד יש? מי משתתף? מה גורם לזה להרגיש "שלנו"? 3. שיתוף קצר בזוגות

מוקדי לימוד	מיומנויות
• זיהוי מרכיבי זהות יהודית אישית ומשפחתית. • הכרת מגוון דרכי ביטוי של מסורות יהודיות. • בירור הקשר בין זהות, מסורת ושייכות.	• התבוננות חזותית ופרשנות • הבעה אישית בכתב ובעל פה • השוואה בין ייצוגים תרבותיים • חיבור בין ניסיון אישי לבין סוגיה ערכית

תוצר לשלב זה
תיאור אישי של "שולחן השבת שלי" ושיתוף בזוגות.

2 גוף השיעור (25 דקות)

מקורות ומשאבי הלימוד - ראה "ספריית תוכן ומקורות"

- תמונות של שולחנות שבת שונים
- חילוניות עברית / מוקי צור
- "אלו ואלו דברי אלוהים חיים" - (עירובין י"ג)

דרכי הוראה
למידה בתחנות • בכל תחנה קהילה אחרת: יהדות אתיופיה, יהדות אמריקה - רפורמית, קיבוץ - יהדות חילונית, יהדות מרוקאית, יהדות אשכנז (אפשר לשלב תמונה, טקסט קצר, שיר, פיוט, חפץ או מאכל). • התלמידים ישיבו על השאלות הבאות: מה מיוחד בקהילה? | מה דומה לבית שלי? | מה חדש שלמדתי? | מה עדיין מרגיש יהודי? לאחר הסבב סיכום בדיון במליאה: האם צריך להיות דומים כדי להרגיש שייכים?

מוקדי לימוד	מיומנויות
• הכרת מגוון מסורות, מנהגים ואורחות חיים בקהילות יהודיות שונות. • זיהוי מכנים משותפים לצד הבדלים בין קהילות. • הבנת מושגי זהות, שייכות וריבוי.	• קריאה ופרשנות של טקסטים וייצוגים תרבותיים. • השוואה בין קהילות ומנהגים. • זיהוי דמיון ושוני. • פיתוח סקרנות ואמפתיה כלפי תרבויות שונות. • איסוף מידע וארגונו בטבלה.

תוצר לשלב זה
דף תחנות אישי או טבלת השוואה בין הקהילות

3 סיכום השיעור (10 דקות)

דרכי הוראה
יצירת הפוסטר של "12 שבטי ישראל העכשווי" 1. מקרינים תמונות להשראה: משפחה חרדית, קיבוץ, חייל דתי, בית חב"ד, יהודים מאתיופיה, יהודים מצרפת, יהודים מהודו, טקס בת מצווה רפורמי. שאלות: • מה שונה? • מה בכל זאת מחבר? לסיום חוזרים לשאלה: "האם חייבים לעשות אותו דבר כדי להיות עם אחד?"

מוקדי לימוד	מיומנויות
• גיבוש התובנות המרכזיות של נקודת המבט • הבנת הקשר בין מסורת, זיכרון ושייכות • הכנה לבחינת נקודת מבט נוספת	• גיבוש מסקנות • הכללה • ניהול שיח דיאלוגי • רפלקציה • הבעת עמדה מנומקת

תוצר לשלב זה
פוסטר 12 שבטי ישראל העכשווי

ספריית תוכן ומקורות

- תמונות של שולחנות שבת שונים (משפחה דתית, משפחה חרדית, משפחה אתיופית, משפחה אמריקאית רפורמית, חדר אוכל בקיבוץ, ארוחת שבת חילונית, משפחה שעושה פיקניק בטבע).
- יהדות אתיופיה | עמותת פידל
- יהדות מרוקו – תמונות אוסף הספרייה הלאומית
- אתר מוזיאון "אנו"
- חילוניות עברית / מוקי צור
- "אלו ואלו דברי אלוהים חיים" - (עירובין י"ג)
- "כשם שפרצופיהן שונים כך דעותיהם שונות (מדרש במדבר רבה)
- ברכות יעקב לבניו - לכל אחד מהבנים מעוצבת זהות שונה ומוגדר ותפקיד אחר

תמונות של שולחנות שבת שונים (משפחה דתית, משפחה חרדית, משפחה אתיופית, משפחה אמריקאית רפורמית, חדר אוכל בקיבוץ, ארוחת שבת חילונית, משפחה שעושה פיקניק בטבע).

שבילי מורשת | ז' – ח' | אחדות וריבוי |

מתוך ויקיפדיה על פי זכויות יוצרים ויצירה ב AI